

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A bejegyzett élettársi kapcsolat margójára

Szerző:

dr. Mensáros-Tordai Judit Tekla

2013. május, Magyarország

„Az állami jogi szabályozás a házasság mellett más együttélési formát hosszú időn keresztül sem családjogi, sem polgári jogi jogintézményként nem ismert el, az utóbbi évtizedekben azonban a világ számos országa értékelte úgy, hogy a társadalmi változásokra a jogalkotónak is reagálnia kell.”¹

Ennek a cikknek nem célja ítélni, gondolatébresztő csupán arról, hogy honnan és hová tartunk.

A bejegyzett élettársi kapcsolat az elmúlt évek mindig nagy vihart kavarázó, igen érzékeny témája, amiről mindenkinek van véleménye.

De kérdés az, hogy lehet-e a jognak véleménye? Szabad-e a jog támogatásával, esetenként ösztönzésével felkarolni egy-egy életmodellt, vagy éppen ellehetetleníteni azt? Szabad-e ragaszkodni a konzervatív felfogáshoz? Vagy muszáj ilyen módon is megfékezni a világ és az élet sokak által nem kívánatos tendenciájú változását?

Az Alkotmánybíróság döntéseinek tükrében, a bejegyzett élettársi kapcsolatot szabályozó törvények változásán keresztül, a jövőre hatályba lépő új Polgári Törvénykönyv vitáján át szeretném azt bemutatni, hogy hol tartunk most.

---

¹154/2008. (XII.17.) AB határozat Indokolás IV./2/1. pont

Előzmény

Az 1990-es évek közepéig a társadalmi kapcsolatokat szabályozó két legfontosabb jogszabály az 1959. évi IV. törvény „A Polgári Törvénykönyvről” (a továbbiakban: Ptk.) és „A házasságról, a családról és a gyámságról” szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) fogalom-meghatározása még egyértelműen a hagyományos élet- és családmoddelt képviselve, férfi és nő kapcsolatát szabályozta. A magasabb, alkotmányos szinten is védett és támogatott házasság intézménye körében és a kevésbé kötött, vagyoni jogilag is eltérő szabályozás alá eső, - a Ptk-ban az „Értelmező rendelkezések” alatt nevesített, valamint a XLVI. fejezet 3. pontjában „A közös háztartásban élők vagyoni viszonyai” cím alatt is szabályozott - élettársi viszony keretei között.

Ptk.578/G.§: az élettársak - házasságkötés nélkül, közös háztartásban érzelmi és gazdasági közösségben együttélő nő és férfi.

Csjt. 10.§: házasságot nagykorú férfi és nő köthet.

1949. évi XX. törvény (Alkotmány) Általános rendelkezések 15.§: A Magyar Köztársaság védi a házasság és a család intézményét.

Nem minden előzmény nélkül, de először ebben a tárgykörben a 14/1995. (III.13.) AB határozat foglalkozott azzal a problémával, miszerint nemi szerepek szerinti megkülönböztetést tartalmaz - éppen ezért alkotmányellenes-e - a Csjt. és a Ptk. házasságról és élettársi kapcsolatról alkotott fentebb írt definíciója.

14/1995. (III.13.) AB határozat: *„Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy ellentétes az Alkotmánnyal, hogy azok a jogszabályi rendelkezések, amelyek az érzelmi, szexuális és gazdasági közösségben házasságon kívül együtt élő és kapcsolatukat nyilvánosan vállaló személyekre nézve jogokat és kötelezettségeket állapítanak meg, csakis a Polgári Törvénykönyv fogalom-meghatározása szerinti élettársi viszonyhoz fűznek jogkövetkezményeket.”*²

---

² 14/1995. (III.13.) AB határozat rendelkező rész 3. pont

A határozat indoklása az alábbi vezérfonalra fűzhető fel: „A házasság intézménye kultúránkban és jogunkban is hagyományosan férfi és nő életközössége... Az utóbbi évtizedekben kultúrkörünkben általánosságban bekövetkezett a homoszexualitás dekriminalizációja, s mozgalmak indultak a homoszexuálisok hátrányos megkülönböztetése ellen. Másrészt változások tapasztalhatók a hagyományos családmódban is, elsősorban a házasságok tartósságát tekintve... A hagyományos és jelenleg kivételes életközösségek számára az állam különböző jogi lehetőségeket kínálhat, amellyel elismeri és különböző életviszonyokba integrálja őket. Eközben nem kell az egyes életközösségek önértelmezését követnie, hanem fenntarthat, egyszersmind támogathat hagyományos intézményeket, de az új jelenségek elismerésére létrehozhat új formákat is... Ezen jogintézmények kialakításánál az érintetteknek nem arra van joguk, hogy ugyanazon jogintézményt vehesse mindenki igénybe, hanem az az alkotmányos követelmény, hogy az érintetteket egyenlőként, azonos méltóságú személyként kezeljék.”³

1996. június 19. napjától lépett hatályba az a Ptk. módosítás, mely az értelmező rendelkezések között (Ptk. 685/A.§) definiálta az élettársak fogalmát akként, hogy az élettársak - ha jogszabály másként nem rendelkezik - két, házasságkötés nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben együttélő személy.

Az Alkotmánybíróság fenti döntését követően viszonylag hosszú idő elteltével, 2007. decemberében megtartott, az évi utolsó ülésnapján az Országgyűlés - egy ehhez hasonlóan nagy horderejű döntéshez szükséges szakmai egyeztetést, alkotmányos követelményeket és a kodifikációs folyamat addigi eredményeit nagyrészt figyelmen kívül hagyva - elfogadta „A bejegyzett élettársi kapcsolatról” szóló 2007. évi CLXXXIV. törvényt. Ezen jogszabály nem lépett hatályba 2009. január 1-én, mint ahogyan azt tervezték, mivel nem ütötte meg az „alkotmányossági mércét”.

2007. évi CLXXXIV. törvény A bejegyzett élettársi kapcsolatról: (a továbbiakban: Béktv.)

1.§ (1) bekezdés: bejegyzett élettársi kapcsolat akkor jön létre, ha az anyakönyvvezető előtt együttesen jelenlévő két, tizennyolcadik életévét betöltött személy személyesen kijelenti, hogy egymással bejegyzett élettársi kapcsolatban kíván élni.

154/2008. (XII.17.) AB határozat: „Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az azonos nemű személyek számára a bejegyzett élettársi kapcsolat jogintézményének létrehozása nem

---

³ 14/1995. (III.13.) AB határozat indokolás II. pont

alkotmányellenes. Egyúttal megállapítja, hogy a 2007. évi CLXXXIV. törvény alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti, ennek folytán a törvény nem lép hatályba.”⁴

A határozat indokolása szerint: „Az emberi méltósághoz való jog, mint az általános személyiségi jog egyik megfogalmazása, magába foglalja az önrendelkezés szabadságához való jogot is, márpedig az önrendelkezési jog része a házasságkötés szabadságához való jog, így ez a jog az Alkotmány 54. § (1) bekezdése alapján ugyancsak alkotmányos védelemben részesül... Az Alkotmány 15. §-ában megfogalmazott intézményvédelmi kötelezettségből azonban az is következik, hogy az állam nem teremthet olyan törvényi helyzetet sem, amely a házaspárokat összességében hátrányosabb helyzetbe hozza a nem házas személyekkel, párokkal szemben. Mindezekon túlmenően pedig az, hogy a Magyar Köztársaság védi a házasság intézményét, pozitív viszonyulást, aktivitást és támogatást is feltételez... Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az önrendelkezési jogból nem csupán a házasságkötéshez való jog vezethető le, hanem az élettársi kapcsolat létesítése is szorosan e joghoz kötődik. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is megállapítja, hogy az Alkotmányból nem a házassági kötelék, mint együttélési forma „egyedüli” (kizárólagos), hanem a „különös” (kiemelt, alkotmányos szintű) védelme vezethető le, vagyis az alaptörvény nem zárja ki más, a házasságtól eltérő párkapcsolatok törvényi szintű oltalmát. A jogalkotónak tehát, figyelembe véve a különféle párkapcsolatok jogi rendezettség iránti igényét, lehetősége van a házasságon kívül más együttélési formákat is elismerni és törvényi szintű védelemben részesíteni... Az indítványok nyomán az Alkotmánybíróságnak azokban a kérdésekben kellett állást foglalnia, hogy egyfelől a bejegyzett élettársi kapcsolat létesítésének a differenciálatlan lehetősége, másfelől a szabályozás adott módja sérti-e az Alkotmány 15.§-ában megfogalmazott, a házasság védelmére vonatkozó kötelezettséget... Ennek során megállapította, hogy a Béktv. a házassággal ugyan nem minden elemében és részletszabályában, de lényeges jellemzőit tekintve azonos tartalmú és funkciójú jogviszonyt létesít, más elnevezés alatt, a különböző és az azonos nemű párkapcsolatok számára egységesen, differenciálatlanul... A különböző neműek számára az életközösségnek három szintje válna elérhetővé a Béktv. nyomán: az eddig is létező élettársi- és házassági kapcsolat (amelyek szignifikánsan különböznek egymástól), továbbá a kettő közé kerülő regisztrált kapcsolat, a bejegyzett élettársi kapcsolat. Figyelemmel a Béktv. által alkalmazott szabályozási módra, a Csjt. házasságra vonatkozó teljes szabályanyagának felhívására és kötelező alkalmazásának elrendelésére, valamint arra, hogy a fenntartott szabályozásbeli különbségek nem szignifikánsak, a bejegyzett élettársi kapcsolat a

---

⁴ 154/2008. (XII.17.) AB határozat rendelkező rész 1., 2. pont

különneműek számára a házasság, mint jogintézmény megkettőzésének tekinthető. Ha a jogalkotó célja az volt, hogy egyfajta „köztes intézményt” hozzon létre a házasság és az élettársi viszony között (amint a különeműek esetében a törvényjavaslat indokolása szerint valóban célja is volt), akkor nemcsak nevében, hanem lényeges tartalmi elemeiben is különböznie kell a házasságtól... A házasságot a versengő életmodellekkel szemben csak úgy tudja hatékonyan védeni a jogalkotó, ha az attól eltérő modelleket valóban eltérően is szabályozza... A házasságnak biztosított alkotmányos védelem fenntartása érdekében a házasságkötést tudatosan és akaratlagosan mellőző együttélés nem kaphat egy generális utaló szabály közvetítésével ugyanolyan oltalmat, mint a házasság maga. A házasfeleket megillető jogok és kötelezettségek teljes spektruma a házasságkötési joggal rendelkező, azonban a házasságkötést mellőző személyek számára nem nyitható meg... A házasság, mint alapvető társadalmi intézmény alkotmányi védelmének fentebb kifejtett követelménye azonban értelemszerűen nem érvényesül azok vonatkozásában, akik azonos neműek következtében nem köthetnek egymással házasságot... A házasságkötési joggal rendelkező különböző nemű személyek helyzetét az azonos neműek regisztrált élettársi kapcsolata nem befolyásolja, különösen nem sérti, vagy veszélyezteti. A házasság támogatására, védelmére, ösztönzésére vonatkozó – az Alkotmány 15. §-ából következő – állami intézményvédelmi kötelezettség ugyanis kizárólag azok vonatkozásában értelmezhető, akik házasságkötési joggal és lehetőséggel rendelkeznek. Csak az ő esetükben nem lehet alkotmányosan létrehozni egy, a házassággal „majdnem” azonos tartalmú más jogviszonyt. Az azonos nemű személyek számára azonban, akik az Alkotmány alapján házasságot nem köthetnek, a jogalkotónak az Alkotmány korlátai között biztosítania kell egymás irányában a házastársakéhoz hasonló olyan jogállást, amely az egyenlő méltóságú személyként kezelésüket biztosítja.”⁵

---

⁵ 154/2008. (XII.17.) AB határozat indokolás IV. pont

Eredmény

2009. július 1. napján hatályba lépett „A bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról” szóló 2009. évi XXIX. törvény. Ugyanezzel a nappal módosult a Ptk. értelmező rendelkezési között helyet kapó élettársi kapcsolat fogalom-meghatározása is.

Ptk. 685/A. §: Élettársi kapcsolat áll fenn két olyan házasságkötés vagy bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése nélkül közös háztartásban érzelmi és gazdasági közösségben (életközösségben) együtt élő személy között, akik közül egyiknek sem áll fenn mással házassági életközössége, bejegyzett élettársi életközössége vagy élettársi kapcsolata, és akik nem állnak egymással egyenesági rokonságban vagy testvéri, féltestvéri kapcsolatban.

2009. évi XXIX. törvény 1.§ (1) bekezdés: bejegyzett élettársi kapcsolat akkor jön létre, ha az anyakönyvvezető előtt együttesen jelenlévő két, tizennyolcadik életévét betöltött, azonos nemű személy személyesen kijelenti, hogy egymással bejegyzett élettársi kapcsolatot akar létesíteni.

A bejegyzett élettársi kapcsolatáról szóló törvény terjedelmét tekintve igen rövid, mindössze két oldal, rendelkezései három részre tagolódnak: a bejegyzett élettársi kapcsolat létrejötte, joghatásai és megszűnése.

A bejegyzett élettársi kapcsolat létrejöttére (alakiságok, megelőző nyilatkozatok, anyakönyvi bejegyzés) a házasságkötés szabályaival megegyező megoldást alkalmaz a törvény. Azzal, hogy kiskorú részére nem engedélyezhető bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése.

A bejegyzett élettársi kapcsolat joghatásait tekintve általánosságban megállapítható, hogy a Csjt. házasságra vonatkozó szabályai irányadók. Az eltérések ott mutatkoznak, ahol ezek az azonos neműek közti párkapcsolatok természetéből következnek. Ezzel ez a törvény tulajdonképpen családjogi jogintézményként ismeri el a bejegyzett élettársi kapcsolatot és csak az eltérő szabályokat nevesíti. A törvény maga utaló jellegű megoldást alkalmaz akként, hogy a házasságra, illetőleg a házastársra - legyen az akár özvegy, vagy elvált - vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni kell a bejegyzett élettársi kapcsolatra, illetőleg a bejegyzett élettársakra. Az általános utaló szabály alóli kivételként az alábbiakat nevesít a törvény: a közös gyermekké fogadásra vonatkozó szabályok nem alkalmazhatók, valamint apasági vélelmet

sem keletkeztet a bejegyzett élettársi kapcsolat. A névviselési és az emberi reprodukciós eljárásban való részvételre vonatkozó szabályok is csak a házassági kötelékben élők számára nyitva álló lehetőségek.

A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnésére, a házasság megszűnésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, de a törvény a felek egyező akaratnyilvánítása esetén a bírósági eljárásnál rugalmasabb és gyorsabb, új jogintézményként létrehozott közjegyzői eljárásban is lehetőséget ad a megszüntetésre, ha a felek befolyásmentesen, közösen rendezik az őket egymással szemben terhelő, jogszabályon alapuló tartási kötelezettségüket, a közös lakás használatát, illetőleg a bejegyzett élettársi közös vagyon megosztása kérdésében - ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetésének kivételével - közjegyzői okiratba, vagy ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglaltan megállapodnak és egyik bejegyzett élettársnak sincs olyan gyermeke, akinek tartására a bejegyzett élettársak közösen kötelesek. Ha a felek egyezségét a közjegyző jóváhagyta, a felek bejegyzett élettársi kapcsolatát végzéssel megszünteti, mely ellen nincs helye felülvizsgálati kérelemnek.

Azonban nem csak a fenti törvény tartalmaz rendelkezéseket a bejegyzett élettársi kapcsolatra, illetőleg a bejegyzett élettársakra vonatkozóan, hanem a Ptk. és a Csjt. is. A Csjt. „A házasság érvénytelensége” a „Házastársi tartás”, a „Névviselés” és a „Rokontartás közös szabályai” körében módosult 2009. július 1. napjától. Míg a Ptk. „A cselekvőképességet korlátozó, illetőleg kizáró gondnokság alá helyezéséről”, „A gondnokság megszüntetéséről”, „A gondnok kirendelése”, és „A közös háztartásban élők vagyoni viszonyai” címszó alatti részletszabályok és szinte az egész Öröklési jogi szabályrendszer került - legalábbis szövegezésében - módosításra a 2009. évi XXIX.törvény elfogadásával, illetőleg hatályba lépésével.

A jelenleg hatályos 1982. évi 17. számú „Az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről” szóló törvényerejű rendelet II/A fejezete „A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítéséről” rendelkezik, míg a tvr. IV. fejezete „A bejegyzett élettársi kapcsolatok anyakönyvére” vonatkozó szabályokat is tartalmazza.

Szövegezésében módosult továbbá „A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról” szóló 1992. évi LXVI. törvény, „Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről” szóló 1997. évi XLVII. törvény, „A nemzetközi magánjogról” szóló 1979. évi 13. számú törvényerejű rendelet és „A családok támogatásáról” rendelkező 1998. évi LXXXIV. törvény is.

Valami készül

Több mint ötven év után, várhatóan 2014. március 15-től lép majd hatályba az új Polgári Törvénykönyv, (a továbbiakban: új Ptk. illetve Kódex) miután a Parlament 2013. február 11-én elfogadta az állampolgárok alapvető vagyoni- és személyi viszonyait szabályozó magánjogi kódexet. A törvénykönyv több nagy horderejű változtatást is tartalmaz az 1959-ben elfogadott és azóta több, mint százszor módosított hatályos Ptk.-hoz képest. A nyolc könyvből és közel 1600 szakaszból álló kódexben helyet kaptak a jelenleg külön törvényben szabályozott társasági jog és családjog anyagi szabályai is.

A törvénykönyv Vékás Lajos akadémikus vezette kodifikációs munkálatai már 1998-ban megkezdődtek, a koncepció 2002 elejére elkészült, a kormány egy évvel később jóváhagyta. Úgy tervezték, hogy egyes rendelkezések már 2010. május 1. napjától, míg mások 2011. január 1. napjától fognak hatályba lépni. A 2010. márciusában hatályba léptetni tervezett változások egyike a Személyek Könyve és Családjogi Könyv 105 szakasza lett volna.

Az Alkotmánybíróság viszont 2010 áprilisában, néhány nappal az új Ptk. ezen első két könyvének életbe léptetése előtt alkotmányellenesnek nyilvánította és megsemmisítette a hatálybaléptetésről szóló törvényt, mert az általa biztosított felkészülési időt meglehetősen rövidnek ítélte. Az Országgyűlés ezután hatályon kívül helyezte magát a törvénykönyvet is.

Ezt követően az Orbán-kormány ismét Vékás Lajost bízta meg a kodifikációs munkálatok koordinálásával, majd az általa vezetett szövegező-bizottság javaslatát módosítás nélkül terjesztette a Parlament elé.

Ezen új tervezet szerint a Negyedik - Családjogi - Könyv Negyedik Része rendelkezett „A bejegyzett élettársi kapcsolatról”. A javaslat sok ponton nem változtatott a korábban már részletezett 2009. évi XXIX. törvény főbb szabályain, - egy joghatásbeli különbséget nevesít csupán a korábbi törvényhez képest, nevezetesen, hogy közös örökbefogadásra sem nyílik módja a bejegyzett élettársaknak. Mindemellett a javaslat leglényegesebb újítása mégis az volt, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolat létrejöttének és megszűnésének részletes szabályait utalta csak külön törvényi szabályozás keretei közé. A joghatással kapcsolatos rendelkezéseket beemelte a Kódexbe, annak Családjogi Könyvébe,

ekként formálisan is családjogi kapcsolatnak ismerve el az azonos neműek között fennálló bejegyzett élettársi kapcsolatot. Így összességében a más jogszabályokban - korábban a Csjt.-ben, illetve a jelenleg hatályos Ptk.-ban - „szétszórt” utaló szabályok is átláthatóbbá, követendőbbé váltak, ugyanis ezeket is szinte változtatás nélkül a Kódex részévé tette a javaslat.

Eredmény?

A javaslat kapcsán - várható módon - a legtöbb vitát a családjog, elsősorban az élettársi és bejegyzett élettársi viszony szabályozása váltotta ki az Országgyűlésben.

A Kereszténydemokrata Néppárt felvetései többek között arra vonatkoztak, hogy az élettársi kapcsolatot ne az új Ptk. Családjogi Könyvében szabályozzák, illetve az azonos neműek számára fenntartott bejegyzett élettársi kapcsolat pedig kerüljön ki a készülő kódexből.

„A KDNP korábban kifejtett álláspontja szerint, a család természetes személyek érzelmi és gazdasági közösségét megvalósító olyan kapcsolatrendszer, amelynek alapja egy férfi és egy nő házassága, vagy egyenesági rokon kapcsolat, vagy családba fogadó gyámság. A családok védelméről szóló törvény családfogalmára vonatkozó rendelkezései fogalmilag kizártak a bejegyzett élettársak esetén.”⁶

A Parlament végül azt a döntést hozta, hogy változtat az eredeti javaslaton és az azonos neműek bejegyzett élettársi kapcsolatának szabályait nem emelte be a Kódexbe.

Vékás Lajos maga is élesen bírálta a fenti döntést, melyről az alábbiakat nyilatkozta 2013. februárjában: „Az Országgyűlés által elfogadott szöveg abból indul ki, hogy a bejegyzett élettársakról szóló, 2009. évi XXIX. számú külön törvény tartalmazza az alapvető rendelkezéseket, és ebben a törvényben kell elhelyezni a jelenleg az 1959-es Ptk.-ban szereplő normákat is. Ezzel szemben a Bizottsági Javaslat azt a koncepciót fogadta el, hogy egy új magánjogi kódex megalkotása keretében helyénvaló ideintegrálni a bejegyzett élettársakra vonatkozó magánjogi (családjogi és az öröklési jogi) normákat. A külön törvényben történő szabályozás ugyan változatlanul fenntartható, de ez a megoldás indokolatlanul rekeszt ki a kódexből tematikailag odaillo szabályokat. Különösen nem helyeselhető, hogy

---

⁶[www.jogiforum.hu/hirek/28633- Új Ptk-heves vita az élettársi kapcsolatról](http://www.jogiforum.hu/hirek/28633-Új_Ptk-heves_vita_az_élettársi_kapcsolatról)

alapvetően a kódexben szereplő rendelkezések egyes elemei csak azért kerüljenek külön törvénybe, mert a bejegyzett élettársi státusszal függenek össze. Ilyenként említhetjük például a házassági akadályra vonatkozó szabályt, amelynek nem vitásan a Ptk. Családjogi Könyvében van a helye, és ezért az egyik akadály, nevezetesen: bejegyzett élettársi kapcsolat fennállta, aligha maradhat a kódexen kívül. Hasonlóképpen a cselekvőképtelen gondnokával kapcsolatos jogositványok, a társasági részesedés, az üzletrész vagy a bizalmi vagyonkezelés szabályaiban szereplő „bejegyzett élettárs” sem hagyható ki azon az alapon, hogy a bejegyzett élettársról külön törvény rendelkezik. Ugyancsak a tartalmi összefüggés logikája diktálja azt, hogy az új Ptk.-nak a hozzátartozóra és a közeli hozzátartozóra vonatkozó definíciójában szerepeljen a bejegyzett élettárs is. Ha nem akarjuk az új Ptk. említett fontos rendelkezéseit megcsonkítani (és egyben a bejegyzett élettársakra vonatkozó törvényből egy kis „különös Ptk.-t” csinálni?!), akkor a bejegyzett élettárs jogintézményének külön törvényben történő szabályozása mellett is meg kell tartani a Bizottsági Javaslatban adott formában ezeket a rendelkezéseket. A külön törvényben legfeljebb a bejegyzett élettársak saját jogai és kötelezettségei kerülhetnek, de ezen intézménynek a Ptk. más szabályaiba áthúzódó következményeit a kódexben kell hagyni.”⁷

A kodifikációs bizottság vezetőjén kívül még számtalan társadalmi szervezet fejtette ki a témával kapcsolatos véleményét, ekként például a Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) is.

Álláspontjuk szerint „az állampolgári egyenlőséget sérti, hogy a kódex a házassági és a családi jogosultságokat önkényesen szűk körben biztosítja, diszkriminálva például a különnemű élettársakat és az azonos nemű párokat. Úgy fogalmaztak: a Parlament 2009-ben megszavazott egy új Ptk.-t, amellyel kapcsolatban a jelenleginél kevésbé súlyos formai és tartalmi kifogások merültek fel és végül nem lépett hatályba. Kiemelték: az alkotmányos kontroll még szükségesebb volna a mostani helyzetben, hiszen a kódex elfogadása és tartalma súlyosan sérti a demokratikus jogelveket és alapjogokat.”⁸

Láthatón az új Ptk. a családjogi szabályok tekintetében nem veszi figyelembe a valós társadalmi folyamatokat, az élethelyzetek sokféleségét, holott az új kódex elfogadása kitűnő alkalom lehetett volna a régi, elavult rendelkezések felülírására. Maga az Alkotmánybíróság is számos döntésében kimondta már, hogy alkotmányossági szempontból elfogadhatatlan a család fogalmát, mint férfi és nő közti házasságon alapuló kapcsolatot meghatározni. Az új Ptk. viszont épp ezen a „régii” meghatározáson alapul. Ezzel

---

⁷ [www.ptk2013.hu/Vékás Lajos: Bírálat és jobbitó észrevételek az új Ptk. törvényjavaslatához II/5.pont](http://www.ptk2013.hu/Vékás_Lajos:_Bírálat_és_jobbitó_észrevételek_az_új_Ptk._törvényjavaslatához_II/5.pont)

⁸ Népszabadság Online- TASZ: alapjogokat sért az új Ptk.

szemben a házasság és a család törvényi védelme alatt nem az elvont intézmény, hanem a valóságos családok és a tartós, érzelmi, gazdasági közösségben élő párok védelmét kell biztosítani. A Ptk. az Alaptörvénynek megfelelően, a házasságot, mint férfi és nő kapcsolatát határozza meg, ezért azonos nemű párok továbbra sem házasodhatnak. Bejegyzett élettársi kapcsolatot létesíthetnek ugyan, ez viszont kizárja őket számtalan, csak a házasságban élőknek biztosított lehetőségből, így a mesterséges megtermékenyítési eljárásokból, örökbefogadásból. Még egymás nevének felvétele is csak külön eljárásban lehetséges. Az már csak „apró kellemetlenség”, hogy mivel bejegyzett élettársi kapcsolatot csak az azonos nemű párok köthetnek, a hivatalos ügyintézés során a kapcsolat fennállásáról tett nyilatkozattal, akaratuk ellenére közlik szexuális orientációjukat is.

Az, hogy hosszas vita és egy ellentétes tartalmú javaslat ellenére a bejegyzett élettársi kapcsolat nem kapott helyet az új Ptk.-ban, jól tükrözi azt a konzervatív szemléletet, hogy az egynemű kapcsolatok szabályozásának nemhogy a családi, de még a legalapvetőbb polgári viszonyok között sincsen helye. A kapcsolatot szabályozó 2009. évi XXIX. törvény alapvetése ugyan, hogy a jogok és joghatások azonosak a házassággal, azonban mégis problémás és sérelmes, hogy az ilyen kapcsolatban élő párok még a mindennapi élet alapvető szabályait tartalmazó kódexből is kirekesztődnek, és még a hozzátartozó, közeli hozzátartozó fogalmánál sem kerülnek említésre.

Összegzés

A 2007. évi tervezettől eltelt több, mint 5 évben történt változásokra jellemző, hogy a konzervatív szemlélet és a modern kor szavát meghallani igyekvő törekvések csaptak és csapnak össze ma is.

Kérdés, hogy szabad-e egy egyre inkább aktuálissá váló társadalmi kérdést problémaként kezelni?

Vagy éppen, ezekkel az eszközökkel - nevezetesen, hogy a látszatát is elkerüljük annak, miszerint a házassággal azonos, vagy ahhoz nagyon hasonló jogintézményt hozunk létre „másoknak” - éppen azt a célt szolgáljuk, hogy valamit megőrizzünk a múlt hagyományaiból, sokaknak fontos értékeiből.

Ne nyissunk ki egy ablakot, mert akkor előbb-utóbb az ajtó is kinyílik? ...

A hagyományos családmódellet féltőn óvó szemlélet és a másságot integrálni szándékozók csatája ez. Üzenet a jövőnek. Hova tartunk? Merre tartunk?